

Naš pogovor ob koncu leta

Ob koncu leta nas zanimajo poslovni izgledi za prihodnje leto, pa tudi ocena letošnjih rezultatov. Prepričani smo bili, da nam bo o tem največ lahko povedal direktor delovne organizacije Pavel Noč, dipl. ing. Zastavili smo mu nekaj vprašanj.

Kako ocenjujete poslovne rezultate za letos?

V letošnjem letu delamo v težkih gospodarskih pogojih, pa tudi dinamika raznih gospodarskih sprememb je bila izredno velika. Srečevali smo se z izrednimi povečevanji vseh vrst stroškov, med vsemi pa prav gotovo moramo omeniti zviševanje cen osnovnih materialov, energije ter porast vseh vrst prispevkov. Cene naših izdelkov pa so bile na ravni iz lanskega leta. Po podatkih iz preteklih mesecev smo planske naloge brez proizvodnje sidrskih verig izpolnjevali dokaj dobro in to zaradi zelo dobre oskrbe, prizadevnosti delavcev in tudi zaradi ustreznih naročil. Če bomo tudi zadnja dva meseca, za katera še nimamo poslovnih rezultatov, poslovali podobno kot v prejšnjih, lahko pričakujemo dober poslovni rezultat. Pokrili bomo lahko vse obveznosti, ki nastajajo pri našem gospodarjenju.

Kaj menite o problemih v temeljnih organizacijah TIO in Sidrne verige, ali lahko pričakujete pri obeh izboljšanje v prihodnjem letu?

Že nekaj časa se srečujemo s problemi v poslovanju v tozd TIO in Sidrne verige, kar je bilo tudi vzrok za izdelavo ustreznih programov za izboljšanje stanja. Kratkoročni ukrepi niso prinesli bistvenega izboljšanja, zato so v pripravi ukrepi dolgoročnega značaja. Zavedati pa se moramo, da neko proizvodnjo lahko zmanjšujemo ali celo ukinjamo le, če imamo za nadomestilo neko ustrežnejšo, boljše. Taka možnost se nam ponuja ravno pri proizvodnji sidrskih verig in pnevmatike. Zato smo dolžni, da

v prihodnjem letu izpeljemo vse zastavljene akcije v zvezi s tema dvema proizvodnjama in zagotovimo boljše pogoje za poslovanje v prihodnjem obdobju.

Ali ocenjujete, da je gospodarski načrt za prihodnje leto realen?

Pri sestavljanju gospodarskega načrta za leto 1982 smo naleteli na mnoge probleme, osnovni pa je bil prav gotovo ta, da niso bila takrat še znana osnovna zvezna in republiška izhodišča. Prisotna so bila tudi hotenja po nizkih proizvodnih planih, kar je v sedanjem težkem gospodarskem položaju popolnoma nesprejemljivo. Sam gospodarski načrt za prihodnje leto pa je toliko realen, kolikor smo ga pripravljene realizirati.

Največjo pozornost namenimo zunanjetrgovinski menjavi, predvsem izvozu. Kakšni so izgledi za prihodnje leto?

Zunanjetrgovinsko poslovanje je eden najvažnejših parametrov gospodarjenja za prihodnje leto. Postavili smo si plan izvoza skladno s širšimi družbenimi interesi, ki pa ga bomo morali realizirati, sicer bo oskrba s surovinami, ki so vezane na uvoz, problematična. Te naloge bomo lahko izpolnili le ob resnosti in zavzetosti vseh nas.

Ker smo v Verigi v preteklih letih veliko investirali, smo zdaj obremenjeni z anuitetami. Tako so pred nami »suha« leta. Kam je usmerjena naša investicijska politika v prihodnje?

Investicije v izredno pomembne proizvodnje so nam v preteklem obdobju vzele mnogo finančnih sredstev, pa tudi precej energije. Naše obreme-

SREČNO 1982

*željivo vsem sodelavcem,
upokojencem, našim vojakom,
poslovnim partnerjem
in vsem bralcem Verige*

**DPO, samoupravni organi,
vodstvo in
uredništvo glasila**

nitve v prihodnjem letu so še sorazmerno visoke in se bodo bistveno zmanjšale v naslednjih letih. Prav gotovo pa je bolje, da smo v preteklem obdobju realizirali take velike in pomembne investicije, kot da bi nam ostajala neizkoriščena finančna sredstva, za katere bi dobivali minimalna nadomestila. Kljub temu pa že sedaj moramo pripraviti vso potrebno dokumentacijo za realizacijo programov. Pogovoriti pa se bomo morali o vrstem redu izvajanja posameznih investicij, ker za izvajanje vseh programov istočasno ne bomo imeli zadosti finančnih sredstev. Prednost bodo morale imeti prav gotovo investicije, ki ustrezajo dogovorjenim družbenim normativom: prestrukturiranje gospodarstva, izvozna usmerjenost, dohodkovna uspešnost, zmanjševanje porabe energetskih medijev, zagotovljene surovine itd.

Velik problem je oskrba z repromaterialom na domačem

trgu. To smo do zdaj reševali z uvozom iz vzhodnih držav. Kako v prihodnje?

V letošnjem letu je bila oskrbljenost z repromaterialom zelo dobra in ni bilo v proizvodnji zaradi tega večjih zastojev. Slabšo oskrbljenost iz domačih virov smo reševali z uvozom. Tudi v prihodnjem letu naj bi bile naše akcije usmerjene predvsem najprej k domačim železarnam in šele potem k uvozu. Začele so se še akcije za oskrbo, vendar odziv domačih železarn ni najboljši, saj obetajo slabšo oskrbljenost, kot je bila v tem letu. Zato smo bili primorani povezati se še z nekaterimi novimi dobavitelji iz vzhodnih držav in odziv je bil dokaj ugoden. Poudarjam pa ponovno, da bomo primerno oskrbljeni le, če bomo zadovoljivo izpolnjevali sprejete izvozne planske obveznosti.

Kako ocenjujete odnose v delovni organizaciji, saj so ti pogosto pogoj za uspešno delo?

Pravilna je ugotovitev, da je sodelovanje pogoj za dobro delo, posebno pa je to pomembno za našo DO, ki je sestavljena iz tozdov s tako heterogenimi programi. Ocenjujem, da je sodelovanje med samoupravnimi organi, družbenopolitičnimi organizacijami in vodstvom zelo dobro, saj dokaj hitro pridemo do soglasja in dogovorjenega izvajanja akcij. Mislim, da se je v zadnjem času tudi sodelovanje med posameznimi tozdi bistveno izboljšalo, saj le skupni interesi in uspešno samoupravno dogovarjanje lahko pelje do boljših rezultatov. Posebna naloga pa nas na področju odnosov čaka v zvezi s tozdom TIO, vsi delavci iz tega tozda TIO se bodo morali zavedati, da pripadajo delovni organizaciji Veriga, vsi delavci drugih tozdov in DSSS pa, da je tozd TIO naš tozd, na katerem gradimo velik del našega nadaljnjega razvoja in s tem zagotavljamo tudi za bodočnost socialno varnost vseh naših delavcev.

Vizija sanacij in odgovornosti

Nekaj čez tisoč nas je zadovoljnih, da je sanacija v Sidrskih verigah, kjer jim nikdar ni kdovekako dobro šlo, drugje je pa tako vse v najlepšem redu. Delavci za sanacijo niso krivi, vodstvo pa tudi brez urejenih dohodkovnih odnosov in brez povečanega tankerskega prometa ne more storiti ničesar. Da se tankerji ne premaknejo na odprto morje, je izven naših pristojnosti, da ni urejenih dohodkovnih odnosov, so krive strokovne službe. Če pa bi te pripravile dohodkovne odnose, tiste prave, potem bi bile pa še bolj krive, ker bi bil cirkus s sanacijo lahko na več mestih — beri v več tozdih.

Kaj pa če gre v Verigi za kužno bolezen, katere simptome (ne vzroke) zdravimo s sanacijo? Kaj, če zanjo oboli še kakšen tozd ali vsa Veriga! Komaj je verjeti, da bo takrat še kdo verjel, da so krivi tankerji, slabe zime, nizke cene in drag material. Težke bodo ure pred »petnajstim« v mesecu. Eventualne izgovore na samoupravljalce in njihovo odgovornost ne bodo šteli.

Poskušajmo se za to rabo poslužiti simulacijo dogodkov. Prvi odgovor bodo takrat dajali prvi v tovarni, torej poslovodne strukture. Ti se bodo v prvem hipu, recimo, poslužili izgovora, da strokovne službe niso uresničile dohodkovnih odnosov. Jalov izgovor, prijatelji, kajti z njimi bi si le bolj pošteno razdelili izgubo. Ta izgovor ni pripraven, velja le za neuke, tehta pa nič, zato ne računajte nanj. Obilne in drage skupne službe? Dosti bolj uporabna zadeva, saj ima samo po sebi odlično demagoško mobilizacijsko moč, ki se je že v sedanjih »mini« krizah dobro obnesel. Za domačo rabo si ta izgovor velja zapisati, saj je uspešen tako ob reelekcijah kot ob podražitvah malice. Konec koncev, kdo pa sploh ve, koliko in kakšne naj bodo skupne službe? Stvar bo pripravna tudi za nekatere »zunanje faktorje«, predvsem za novinarje delavsko-dušebrižniškega tipa, ki se jim z vzroki problemov nikdar ni ljubilo ukvarjati, ali se pač niso znali — kdo bi vedel. V takšni situaciji bo odgovore treba dajati hitro, sicer se napravi vtis, da se odgovorni v stvari ne spozna, zato nanizajmo za prvo rabo še nekaj možnih izgovorov:

- neodobreno povečanje cen,
- prevelika splošna poraba,
- slaba oskrba,
- svetovna kriza gospodarstva in podobno.

Kljub vsemu pa se utegne najti kakšen šaljivec, ki ga bo zanimal naš opevani razvojni program in njegova realizacija, še posebej, ker je v občinski prioriteti. Jasno, da tega ne bo vprašal voznika viličarja ali zunanega transporterja, pač pa vas, spoštovani poslovodniki. Vas, ki ste prvi odgovorni za žitje in bitje Verige, šele zatem pa šefe drugega in tretjega reda, ki vam bolj ali manj uspešno

pomagajo, oziroma vam predstavljajo noge ter uživajo ob loopingih, ki jih ob tem počenjate. Vprašani boste torej, kaj ste storili, do kam ste realizirali razvojni program. Zakaj ni postal v tem srednjeročnem obdobju stvarnost, skratka zakaj ni bil realiziran?

Odgovora takšnemu vprašanju šaljivca pa v vsakdanji bibliografiji ni najti, zato bo treba biti izviren, če že ne inventiven.

Da se v razvojni program ob njegovem nastanku niste spuščali, čeprav je to res, ne bo kaj prida štel, nasprotno, lahko vam je v škodo, zato ne pride v poštev. Da vanj že v začetku niste verjeli, pa tega niste hoteli povedati — še slabše, to bi bil izvirni greh neodgovornosti. Ostane še ena alternativa: program je dober, vendar ga niste zaradi subjektivnih in objektivnih vzrokov realizirali. Ob tej zadnji alternativni pa so razlogi le trije:

- ali ga niste hoteli,
- ali ga niste znali,
- ali ga niste bili zmožni.

Izbira odgovora bo prepuščena vaši svobodni izbiri.

Obstaja pa še ena varianta odgovora, ki pa zveni silno neintelektualistično: da smo zadnja leta v tovarni, ob dobrem delu referata za cene, kar udobdo preživeli in da bi realizacija programa precej stala, kar bi se konec koncev lahko poznalo tudi pri osebnih dohodkih volilcev, kar bi omajalo njihovo zupanje v vas.

Skratka, kakorkoli stvari obrachamo, se v namišljeni simulaciji dogodkov posledicam poslovodne strukture ne bodo mogle izogniti. Toda ali je resnično vsa krivda le v poslovodnih strukturah? Zanesljivo ne, toda bodimo toliko realisti, da bomo razumeli, da je na »direktorje« zelo pripravno in enostavno pokazati, ne da bi se človek ob tem kaj več mučil.

Poskušajmo simulacijo dogodkov razviti še dalje.

Večina zaposlenih ne bo kriva, kajti te ni možno zamenjati, pa tudi resnično krivde ne nosijo. Kaj pa avtorji razvojnega programa? Kolikšen del krivde bodo »pokasirali« oni? Vsekakor imajo manjšo institucionalno moč, zato tudi manjšo institucionalno odgovornost, posebej če jim poslovodna struktura ni dala možnosti realizacije. Zastavlja pa se ob tem kljub vsemu dve vprašanji — kaj so storili v situaciji, ko so spoznali, da program ne bo realiziran, in kaj so storili za popularizacijo in večjo prepričljivost programa. V našem primeru se zadeva komplicira še v tem, da dani razvojni program nima polne podpore stroke, konkretnije tehnikov. Kot laik se v realno oceno tega programa ne morem spuščati, toda naloga vas strojnikov je, da se do programa opredelite in glasno poveste, koliko je vreden. Če bo situacija v prihodnosti res podobna tej simulaciji, potem največja moralna krivda zadene vas, čeprav glede na objektivni

ziran odgovornost zanjo ne boste adekvatno odgovarjali. Nekaj deset strojnih inženirjev in preko sto tehnikov je tolikšen strokovni potencial, ki ne more biti nemi sopotnik razvoja, pač pa njegov akter.

Štiri ali pet let že govorimo o idealnosti programa, čeprav je bil obelodanjen šele pred kratkim. Torej, dokler ga nismo poznali, nam je bil všeč, kaj pa sedaj? Kdo bo ta program strokovno ovrednotil? Ali splošni sektor, financarji, kovači, tiskalci, schlatter skupina? Vsi našteti le bolj ali manj naseda našim privatnim ocenam, ki se od enega do drugega razlikujejo. Enakim informacijam so izpostavljeni tudi poslovodni organi. Kako naj se v tej zmešnjavi opredelijo oni, ki so formalno (pa res le formalno) zanj

Kako smo delali v novembru

V novembru smo proizvedli 1245 ton izdelkov, kar je 12 odst. več kot osnovni plan. Tudi proizvodnja za interni trg je bila dosežena v okviru plana. V vseh temeljnih organizacijah je bila proizvodnja nad planom. Ugodni proizvodnji je sledila tudi odprema 1427 ton izdelkov, kar je največ v letošnjem letu. Vrednost prodaje je nekaj manjša kot v preteklem mesecu, kar je posledica večje odpreme sidrskih verig, v primerjavi s planirano vrednostjo pa je to 43 odst. več. Izvozili smo izdelke v vrednosti 733.089 dolarjev, od tega 68 odstotkov na konvertibilno področje. V obdobju januar—november smo realizirali za 5,5 milijonov dolarjev, kar je 5 odst. več kot lani v istem obdobju, oziroma 10 odst. manj od postavljenega plana. Čeprav pričakujemo za december izvoz v višini 900.000 dolarjev, postavljenega plana ne bomo v celoti dosegli.

Tozd Vijakarna je proizvedla 291 ton oziroma 98 milijona kosov. Vrednost proizvodnje je 20 odst. nad planirano. Oskrba z repromaterialom je bila zaenkrat v redu, za prihodnje se bo poslabšala, če ne bomo uspeli uvoziti žice iz Poljske. Realizacija je bila večja od proizvodnje in je že konec novembra letošnji plan realizacije presežen 32 odst. Le v januarju je bila vrednost prodaje manjša od plana, v vseh ostalih mesecih pa večja.

Tozd Verigarna je presegla osnovni plan 6 odst. in operativni plan 4 odst. Še posebno ugodni rezultati so doseženi pri zaščitnih verigah in verigah z grabeži, kar je znatno povečalo vrednost proizvodnje. S tem je bil delno nadomeščen izpad proizvodnje v oktobru, še posebej pri verigah z grabeži. Snežnih verig za osebna vozila

odgovorni v največji meri? Dragi moji, na to vašo oceno nas čaka preko tisoč in še ducat vodilnih ljudi. In če bo vaš odgovor izostal, odločitev pa bo slučajno napačna, scenarij simulacije pa realiziran po napovedih, potem nosite levji delež odgovornosti. Kajti družbi in kolektivu ste odgovor dolžni dati! Poslovodne strukture pa naj zagotove, da bo v tej fazi imela prednost moč argumentov, ne pa argument moči.

Ker ima pričujoči prispevek nekoliko polemični ton, se prav lahko zgodi, in do tega bo verjetno prišlo, da se v obrambi preide z bistva — vsebine stvari na politično karakterizacijo prispevka. Takšen razplet stvari je pri nas znan in variira od iskanja anti-samoupravnih pasusov teksta do odkritega etiketiranja, pač v odvisnosti od politične moči avtorja, ne pa vsebine. V tem primeru bi bilo možno prispevek opredeliti kot poskus rehabilitacije tehnokratskega odločanja, ker je mnogo govora o odgovornosti stroke. Zato si bom prisvojil pravico,

da takšna podtikanja (ki se bodo pojavila in še celo vem od kod in koga) vnaprej onemogočim. V danem primeru ne gre za celoten proces samoupravljanja, pač pa za pripravo nanj. Gre za odgovornost dvoje struktur (poslovodne in strokovne) pred procesom samoupravnega odločanja. Slednjič nam namreč mora postati jasno, da odgovornost za samoupravno odločitev poleg avtorja predloga nosi tudi stroka, s področja katere je predlog, še posebej pa poslovodne strukture, vendar te le bolj v fazi realizacije. Verjamem pa, da se bomo samoupravljalci, ki se nas večina v stroko nen spozna, ustrezno odločili, če bo predlog ustrezno predstavljen. V našem primeru torej odgovornost za razvojni program in njegovo realizacijo ne zadeva samo avtorjev predloga in poslovodne strukture, pač pa tudi in še celo vse stroke.

Recimo, da se je podobna stvar po opisanem scenariju že nekje zgodila. Ali smo sposobni iz nje povzeti nauke?

Franc Čop

nismo mogli v celoti poročati zaradi pomanjkanja navodil. Kljub temu so bile odpremljene večje količine snežnih verig. Realizacija je bila dosežena 59 odst. nad planom. Tudi tozd Verigarna je letošnji plan prodaje že dosegla konec novembra.

V tozdu Sidrne verige so dosegli z blagovno proizvodnjo 401 ton osnovni plan 103 odst. in operativni plan 118 odst. Vrednost proizvodnje je prav tako 3 odst. nad planirano. Tudi proizvodnja za interni trg je dosežena po količini 100 odst. in po vrednosti 152 odst. Če bo takšna proizvodnja dosežena še v decembru, bo to nedvomno izboljšalo rezultat.

Tozd Kovačnica je s proizvodnjo 159 ton za eksterni trg in 44 ton izdelkov za interni trg presegla planske obveznosti. Tudi odprema gotovih izdelkov je bila ugodna, saj so dosegli rekordno vrednost prodaje v letošnjem letu. Velik delež odpade na dvoveržne transporterje, pri katerih sodeluje tozd Sidrne verige z visokoodpornimi verigami.

Tozd Orodjarna je izdelala v novembru orodje v vrednosti

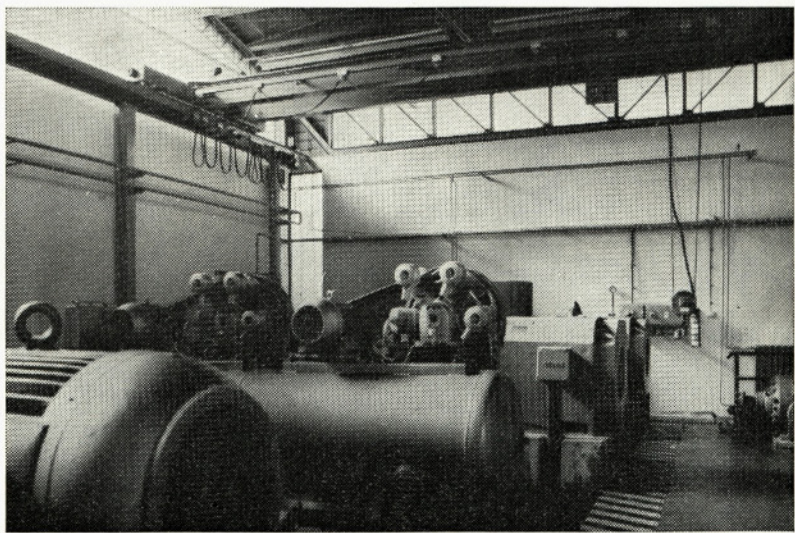
7.193.888 din, kar je 48 odst. nad planom. V obdobju januar — november je plan dosežen 96 odst., vendar bo proizvodnja v decembru po vsej verjetnosti pripomogla k celotni izpolnitvi plana. Z nabavo novih strojev iz Češke je omogočena proizvodnja orodja iz karbidnih trdin, ki se bo v prihodnjem letu povečala.

Tozd Vzdrževanje je v novembru z vrednostjo opravljenih del 11,7 milijonov din dosegel največji prihodek v letošnjem letu. Ob koncu leta so zaključili večje število odprtih delovnih nalogov.

Tozd TIO je s proizvodnjo 6.848.000 din presegla plan 9 odst. Odprema je zaostala za proizvodnjo. Za TIO je značilna visoka odprema ob koncu trimesečja, tako da v decembru pričakujemo večjo prodajo.

Pred nami je le še december. Napovedi za proizvodnjo so ugodne, prav tako za realizacijo. Takšni rezultati proizvodnje in prodaje so tudi potrebni, če hočemo ob zaključnem računu izkazati zadovoljiv poslovni uspeh.

M. Kozamernik

Proizvodni program TIO

Večkrat na različnih nivojih v DO teče razprava o proizvodnem programu tozda TIO, vendar ugotavljamo, da večkrat ni prave predstave, kakšne proizvode izdelujemo v tozdu TIO. Velikokrat izrečena beseda pnevmatika pomeni premalo, zato je prav, da opišemo ta program malo širše.

Osnovne prednosti bi lahko razvrstili takole:

— Porabo po vrsti surovin lahko delimo na porabo izdelkov črne metalurgije in barvaste kovine. Poleg teh dveh je pomembno področje nekovinskih materialov (gume in plastike). Težinska udeležba materiala je različna, vendar je večina izdelkov, kjer osnovni material predstavlja 5—10 odst. v vrednosti prodajne cene, pri višji stopnji vgradnje, to so opreme, pa še manj.

— Poraba energije je proti drugim vrstam strojev v DO minimalna, saj dosežejo obdelovalni stroji moč 25 kW.

— Onesnaževanje okolja je minimalno, saj praktično strupenih plinov ni, odpadne vode so samo pri galvanski obdelavi in se urejajo s čistilnimi napravami. Ropot, vibracije in drugi vplivi so minimalni in ne vplivajo na okolje. To je samo nekaj faktorjev, ki bodo bistveno vplivali na razvoj na področju, kjer želimo vzporedno razvijati tudi turizem.

Gledano z druge strani pa se zahteva za program avtomatizacije strokovni kader od KV delavcev kovinskih poklicev do visokostrokovnih delavcev za različna področja. Ker je vsaka vrsta avtomatizacije hibrid strojniškega in elektro znanja, je potrebno za uspešen razvoj

pokrivati obe področji. Vzgoja teh kadrov pa je problem, saj samo šolanje ne daje dovolj znanja s področja pnevmatike in hidravlike za samostojno delo na konstrukciji. Hiter napredek in novitete, ki sledijo v tej vrsti proizvodnje, zahtevajo, da je razvoj dinamičen in prilagodljiv zahtevam trga. Stalno širjenje trga na področju avtomatizacije zahteva kontinuiran razvoj za celotno tržišče. Humanizacija dela ukinja težka fizična dela in zamenjati bo treba razne strežne naprave do avtomatiziranih strojev. Kot osnova vsem tem napravam pa so elementi pnevmatike, hidravlike in električne komponente. Prvi dve področji deloma pokriva program tozda TIO.

Osnovne elemente po vrsti uporabe v sklopih in karakteristikah delimo:

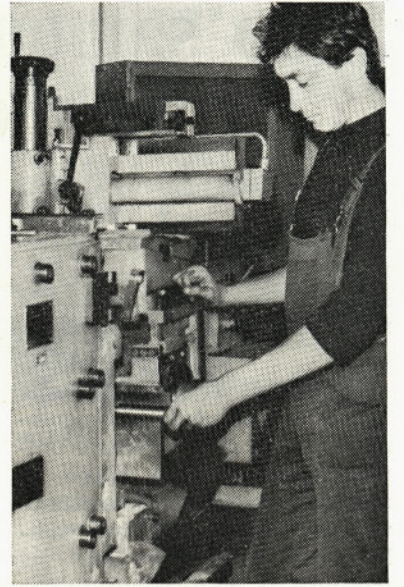
— pnevmatski cilindri, s katerimi krmilimo druge elemente ali delujejo za krmiljenje sistema ventilov, katerih končni izhod so zopet pnevmatski izhodi za cilindre;

— poleg teh dveh osnovnih elementov se izdeluje še cela vrsta tako imenovanih perifernih elementov, ki lahko nastopajo kot dušilke, zaporni ventili in razne vrste regulatorji;

— nastopa cela vrsta izdelkov, ki že predstavljajo sklop cilindrov in ventilov (podajne enote, ojačevalniki, razne izvedbe stiskalnic, specialni cilindri in drugo).

Na področju hidravlike se pojavljajo podobni elementi po namembnosti, samo da so v osnovi konstruirani za drug medij in pritiske višjih vrednosti.

Pri tej osnovni razdelitvi moram še poudariti, da nazivne velikosti po sili in pretokih za vsako področje predstavljajo zopet široko paleto, npr. cilindri od premera 8 mm do 200 mm, premer pretokov od 2,5 mm do premera 25 mm. Kot neka zakonitost taki širini programa sledi veliko število različnih sestavnih delov in končnih izdelkov. Če pogledamo še dlje na področje planiranja in izdelave, dobimo naslednjo sliko. Mesečni plan prodaje v povprečju predstavlja 200 različnih gotovih izdelkov, ki so sestavljeni iz dvanajstih sestavnih delov in

Brušenje kotnic za cilindre na brezkoničnem stroju

vsak sestavni del ima dvanajst različnih obdelav. Iz tega sledi ustrezen način celotnega planiranja in izdelave polizdelkov ter finalizacija gotovih izdelkov.

To je samo nekaj značilnosti programa tozda TIO, v naslednji številki pa bo bolj natančno predstavljen s tehnično-tehnološkega stališča.

Anton Avsenek

Sestavljanje cilindrov in razvodnikov zahteva spretno in pridno roko

Seja skupščine skupnosti otroškega zavarovanja

V ponedeljek, 7. decembra 1981 so se sestali delegati obeh zborov skupščine skupnosti otroškega varstva Radovljica.

Obravnavali so enajst točk dnevnega reda in med drugim sprejeli povečanje denarnih pomoči od 1. maja 1981 dalje.

Za otroke delavcev in upokoencev bo otroški dodatek znašal od 350 do 1.100 dinarjev, odvisno od dohodkovne skupine, za kmečke otroke bo 400 dinarjev, za otroke edinih hranilcev 250 in za telesno in duševno prizadete otroke 450 dinarjev. Potrebna sredstva za izplačilo denarnih pomoči 3.403 upravičencem v občini znašajo 27.253.496 dinarjev.

Obravnavali in sprejeli so predlog organizacije varstvenih družin v občini Radovljica. Znano je, da je naša občina edina med gorenjskimi občinami, ki te oblike varstva najmlajših še ni organizirala, prav tako pa nimamo jasli. Sklenili so, da bodo do konca letošnjega leta uredili zakonske osnove in materialne možnosti za pričetek varstva na domu, najprej v Radovljici, kjer so starši prijavili največ potreb po varstvu otrok od osmega meseca do dveh let starosti, potem pa po potrebi tudi v drugih krajih. Varstvene družine

naj bi začele z delom januarja 1982.

V nadaljevanju seje so delegati obravnavali gospodarjenje v prvih devetih mesecih. Prihodki skupnosti otroškega varstva Radovljica so znašali 68.984.076,42 dinarjev, 79 odst. letnega plana, odhodki pa so dosegli višino 56.093.722,20 dinarjev, oziroma 64 odst. planiranih odhodkov.

Sprejeli so rebalans finančnega načrta skupnosti otroškega varstva za leto 1981.

Ob obravnavanju ocene finančnega načrta skupnosti otroškega varstva Radovljica za leto 1982 so ugotovili, da bodo planirana sredstva znašala 67.620.000 dinarjev, prispevna stopnja pa se bo znižala od 2,77 na 2,35.

Sprejeli so predlog samoupravnega sporazuma o ustanovitvi republiške in občinske skupnosti otroškega varstva ter družbeni dogovor o načinu zagotavljanja in usmerjanja dela družbenih sredstev za pospeševanje izvoza, po katerem morajo nosilci skupne in splošne porabe v občini Radovljica zagotoviti 16.313.000 dinarjev sredstev za stimulacijo, od tega skupnost otroškega varstva Radovljica 1.754.000 dinarjev.

INDOK CENTER

Konferenca sindikata slovenskih železarn v Verigi

V novembru smo bili gostitelji problemske konference KOS SOZD Slovenske železarne na temo Naloga sindikata pri uresničevanju srednjeročnega načrta SOZD SŽ v obdobju 1981—1985. Zbrali so se delegati vseh delovnih organizacij SOZD SŽ, poslovodna struktura in nekatere strokovne službe, prisoten pa je bil tudi predsednik republiškega sindikata kovinske industrije. Namen konference je bil definirati naloge sindikata pri uresničevanju sprejetih srednjeročnih ciljev.

V zadnjih dveh letih se je sindikat aktivno vključeval v pripravo planskih dokumentov, v letošnjem letu pa že uresničujemo odločitve, katere smo v naših planih zapisali. Ker pa je značilnost našega družbenega planiranja kontinuiranost, bodo potrebni popravki, spremembe in dopolnitve že danih odločitev. To se bo odražalo v letnih planih, ki predstavljajo realizacijo srednjeročnega plana.

Značilnost naših planov je v tem, da dajemo v prihodnjem obdobju prednost prestrukturiranju gospodarstva in izvozu. Vse to pa se ne da uresničiti v kratkem času. Investicije bodo potrebne, če bomo hoteli izboljšati proizvodnjo jekla, jo povečati, posodobiti in izboljšati asortiment. Z večjo proizvodnjo jekla bomo zmanjšali odvisnost od uvoza, boljši asortiment pa bo usmeril porabnike jekla v proizvodnjo zahtevnejših izdelkov.

Pri uresničevanju srednjeročnega plana so pomembne predvsem investicijske odločitve. Če v prvem letu ugotovljamo zaostajanje predvsem na tem področju. Če za prejšnje petletno obdobje so bile naše ugotovitve podobne. Temu sledi manjša proizvodnja, manjši iz-

voz in dohodkovna uspešnost je pogosto posledica ugodne politike cen za črno metalurgijo. Realizacija investicij je celo manjša od obračunane minimalne amortizacije, kar je skrajno neučinkovito. Ker pa slabi reprodukcijska sposobnost, bo v prihodnje težje zagotoviti lastno udeležbo pri investicijah. Že zdaj veljajo na področju investicij ostri predpisi glede zagotavljanja lastne udeležbe.

V ospredje je bil postavljen problem zunanjetrgovinske menjave. Letos izvoz zaostaja za lanskim. Proti koncu leta so rezultati nekoliko boljši. Še posebno zaostaja izpolnjevanje 67. člena sporazuma s kupci jekla o zagotavljanju dela deviz. Ta problematika je prisotna na vseh sejah samoupravnih in političnih organov v SOZD SŽ.

Delegati so med drugim ugotovili, da je del dohodka za splošno in skupno porabo v stalnem porastu. To je v nasprotju z družbenim dogovorom o razvoju SRS 1981—1985, ki določa, naj splošna in skupna poraba raste počasneje od družbenega proizvoda. Za obdobje januar—september 1981 pa ugotavljamo, da je rast dohodka za te namene veliko večja od rasti dohodka. Zlasti velja to za SIS materialne proizvode na republiškem nivoju. V zvezi s tem bo potrebna skupna akcija na nivoju SOZD SŽ.

Ker se predvidevajo bistvene spremembe na področju obračuna amortizacije, so delegati opozorili na problem padca osebnih dohodkov. Za prihodnje leto je namreč predvideno zmanjšanje realnih osebnih dohodkov. Če bo obračunana amortizacija po predpisanih stopnjah večja, bo s tem manjši dohodek, hkrati pa tudi dovoljena rast sredstev za osebne dohodke. Zato so delegati spre-

jeli priporočilo, naj se nov zakon o amortizaciji uveljavi postopno. Prizadevati pa si moramo za povečanje dohodka z varčevanjem, intenzivnim izkoriščanjem delovnega časa, inovacijami in racionalizacijami.

V zvezi s tem je bila izpostavljena organiziranost inovacijske dejavnosti v slovenskih železarnah. V nekaterih delovnih organizacijah so rezultati te dejavnosti uspešni. Opaziti pa je nezadostno izpolnjevanje sporazuma o inovacijah v SŽ. Še vedno posamezne DO ne nastopajo skupno na raznih razstavah in prireditvah o inovacijski dejavnosti.

Kritično so ocenili neenotnost posameznih institucij, ki zahtevajo najrazličnejše podatke. Prav to je eden od vzrokov, zakaj je v administrativnih službah preveč zaposlenih. Čeprav smo na to že večkrat opominjali, se razmere niso izboljšale.

Obravnavali so tudi resolucijo o razvoju v prihodnjem letu. Ta je pre malo konkretna, v največji meri se nanaša na zunanjetrgovinsko poslovanje. Pomembna so tudi druga področja. Planerji v delovnih organizacijah se zato srečujejo pogosto s problemi, saj ne vedo, kaj storiti.

Da bi izpolnili planske obveznosti za obdobje 1981—1985, so pred nami naslednje naloge:

— začeti z investicijami, za katere imamo podporo gospodarstva SRS in jugoslovanske črne metalurgije;

— povečati izvoz;

— učinkovito reševati vprašanja nabave surovin, energije in polizdelkov.

Zaključki, ki jih je sprejela problemska konferenca, bodo koristni napotki za nadaljnje delo.

M. K.

Delo samoupravne delavske kontrole v delovni organizaciji

Zavedati se moramo, da brez prave politike na področju našega samoupravljanja ne moremo pričakovati uspehov, ki smo si jih zadali in kar od nas terja naš družbeni samoupravni sistem.

Pri delu pa delovni ljudje neprestano odločajo o pomembnih zadevah in sprejemajo najrazličnejše odločitve. Kljub temu, da imamo sprejete samoupravne akte, ki so nam vodilo za naše vsakdanje delo, pri tem prihaja do neskladij in kršitev. Le-te pa samoupravna delavska kontrola budno spremlja in po potrebi predlaga ustrezne preventivne ukrepe, ki jih opredeljuje s svojimi sklepi, sprejetimi na sejah DK.

Vso problematiko člani delavske kontrole na svojih sejah obravnavajo s primernim občutkom, ki onemogoča, da pri obravnavi in presoji prekrška ne prihaja do medsebojnih slabih odnosov.

DK svoje delo opravlja v okviru pravilnika o organiziranju in delovanju odbora samoupravne delavske kontrole skladno s programom dela, sprejetega za mandatno obdobje.

Zaradi boljše in konkretnješe seznanitve z delom posredujemo članom kolektiva nekaj pomembnih področij tega programa: zagotavljanje organiziranega in učinkovitega uresničevanja in varstva samoupravnih pravic, družbene lastnine ter zagotovitev ustavnosti in zakonitosti temeljev samoupravne družbene ureditve. Kot naloga članov je v programu zajeto tudi obravnavanje zaključnih računov DO, izvajanje in spremljanje investicijskih planov, racionalnost tehnoloških postopkov, izpolnjevanje plana, pregled poslovnih partnerjev in umestnost sklepanja pogodb ter tudi vseh medsebojnih odnosov in problemov, ki nastajajo pri delu v DO, hkrati s spremljanjem razpisništva.

SDK je v času od 29. 9. 1981 do 24. 11. 1981 imela tri redne seje, na katerih je bilo sprejetih nekaj pomembnih sklepov. Med vrsto sklepov, ki so bili sprejeti na teh sejah, velja opozoriti na naslednje.

V zvezi s prijavo nepravčasnega vračanja izposojenega materiala na reverz je bil predlagan sklep, da direktor DO imenuje komisijo, ki bo pregledala zaostale reverze in posredovala svoje poročilo članom v določenem roku, hkrati pa tudi predlagala ukrepe, ki bi spremenili nastajajočo problematiko.

Prav tako je bil sprejet sklep v zvezi povzročene škode pri transportiranju stružnice, ki predlaga disciplinski komisiji obravnavo nastale situacije in odgovornost kršiteljev. Hkrati s tem je bil sprejet sklep o preventivni prepovedi vsakršnega premeščanja in transportiranja strojev in naprav osebam, ki za to niso usposobljene.

Ugotovljeno je, da se obveznosti pri izpolnjevanju pravilnika o delovnih razmerjih v posameznih tozdih in DSSS ne

izpolnjujejo po dogovorih in da prihaja do disciplinskih prestopkov. S težnjo, da bi se izboljšala delovna disciplina, da bi bila prisotna večja storilnost in s tem tudi večja materialna osnova, člani odbora predlagajo, da direktor DO skliče sestanek vseh vodij del in nalog iz tozdov in služb glede neupoštevanja pravilnika.

Na seji so bila podana tudi gibanja določenih izdatkov porabe sredstev v času od 1. 1. 1980 do 30. 9. 1981. Ugotovljeno je bilo, da se gibljejo v okviru planiranih izdatkov, razen za kilometrino, ki se je malo povečala.

V zvezi disciplinskega prestopka delavcev iz tozda Vzdrževanje in njihove premile kazni, ki jo je izrekla disciplinska komisija, odbor SDK predlaga, da se predmetna zadeva ponovno obravnava na DS v tozdu in da se vse DPO iz tozda Vzdrževanje ter izvršni odbor sindikata iz DO izjasnijo o predmetni zadevi.

Prav tako so člani samoupravne delavske kontrole na svoji seji obravnavali rekonstrukcijo dvoudarnega padnega kladiiva, katerega uporablja tozd Kovačnica. Glede na to, da pri izvajanju medsebojnih plačilnih odnosov med tozdi, nastajajo težave, mora delavska kontrola tudi opozarjati na slabosti in nepravilne odločitve. V zvezi s tem je bil sprejet sklep, da vse pristojne strokovne službe, ki so bile vključene v postopek rekonstrukcije kladiiva, pošljejo v določenem roku pismena poročila, z navedbo vzrokov, ki so vplivali na sedanje stanje.

Na zadnji seji so člani ponovno obravnavali prekršek v zvezi s transportiranjem stružnice v tozd TIO in njeno poškodbo. Menijo, da je izrečena kazen disciplinske komisije iz-

rečena zoper kršitelja premila, zato bo v pristojnem roku vložen ugovor na DS tozda TIO.

Na seji je bilo obravnavano tudi poročilo o poslovanju DO za obdobje I—IX. Člani SDK dajejo vso podporo stabilizacijskim ukrepom, ki se izvajajo v DO in zahtevajo dosledno izvajanje. Prav tako navzoči člani SDK menijo, da je čimprej potrebno spremeniti sanacijski program za tozd Sidrne verige in ga prirediti tako, da bodo dejansko vidni boljši rezultati.

Nujno je rokavno opredeliti sanacijo tozda Sidrne verige ter določiti način odprave pomanjkljivosti. V zvezi s tem je potrebno urediti tudi dohodkovne odnose v DO.

Obravnavana je bila tudi problematika izkoriščenosti delovnega časa v DO. Člani odbora so v svoji razpravi ugotovili, da izkoriščenost delovnega časa v vseh sredinah DO ni zadovoljiva.

Glede na neenakomernost izkoriščanja delovnih naprav in priprav prihaja do nezaželenih koničnih električnih obremenitev. Sprejet je sklep, da se daje pobuda za uvedbo kontrole sprotnega zasledovanja in zaje-manja podatkov o zastojih na delovnih pripravah in napravah. S tem bo možno konkretnije ugotavljati vzroke in kraje zastojev ter v zvezi s tem izvajati ukrepe.

Na koncu še to. Plod dela odbora SDK pa ne zavisi samo od delovanja in aktivnosti članov odbora, temveč je uspešnost močno odvisna tudi od sodelovanja vseh članov delovne organizacije, ki naj skrbno in sprotno spremljajo vse samoupravne odločitve. Njihova dolžnost je, da se pri delovanju DK konkretno vključujejo s svojimi predlogi in pripombami.

Vitimir Rems

USPOSABLJANJE DELOVNIH LJUDI IN OBČANOV ZA NALOGE SPLOŠNE LJUDSKE OBRAMBE IN DRUŽBENE SAMOZAŠČITE

Obrambno in samozaščitno usposabljanje delovnih ljudi in občanov za naloge splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite je dejavnost posebnega družbenega pomena in je sestavni del družbenopolitičnega izobraževanja in delovanja v naši socialistični samoupravni skupnosti.

Zastavljeno je tako, da spodbuja obrambno zavest in samozaščitno pripravljenost prebivalstva. V letošnjem letu občane podrobneje seznanjamo s konkretnimi nalogami vsakega posameznika v njegovi temeljni organizaciji združenega dela, krajevni skupnosti, v vojni ali drugih izrednih razmerah.

Seznanjajo se tudi s sodobnimi oklepni sredstvi, obenem pa ugotavljajo, kako bi se branili pred njimi v svoji krajevni skupnosti, ali OZD s sredstvi, ki jih imajo pri roki.

Spoznavajo protiklepne ovire, ki jih lahko pripravijo sami.

Delovni ljudje in občani imajo možnost razglabljanja, posvetovanja, dajanja predlogov o stvareh, ki so življenjskega pomena za vsakega občana.

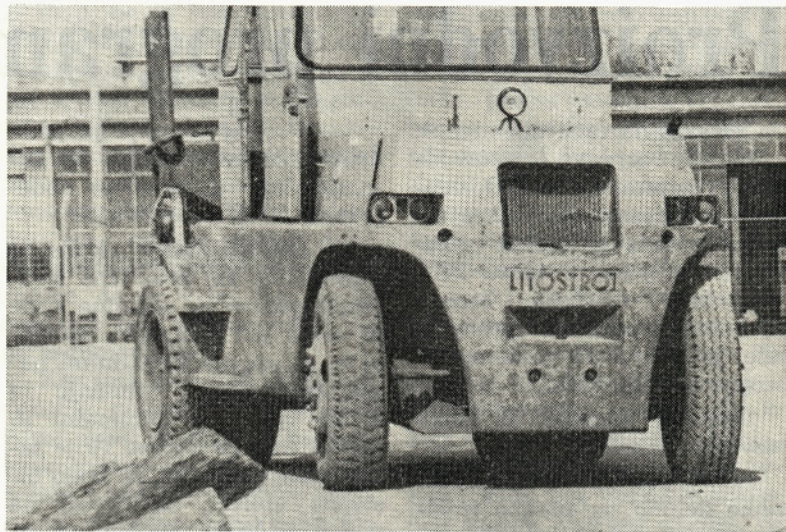
Obvarovati svojo svobodo, ki jo uživamo, je življenjski interes nas vseh.

Svet za ljudsko obrambo, varnost in družbeno samozaščito vabi vse, da s svojo prisotnostjo, vprašanji in predlogi omogočijo čim boljše izvedbo izobraževalne akcije.

Udeležba na razgovoru bo odraz vsakega posameznika o njegovi pripravljenosti za obrambo svobode in naše neodvisnosti.

To obvestilo velja tudi za tiste, ki osebnih vabil ne bodo prejeli.

Svet za ljudsko obrambo, varnost in družbeno samozaščito

Naš 7,5 t viličar z zadnje strani

Viličarji v notranjem prometu DO Veriga

Materialni stroški so v odnosu na skupne stroške poslovanja izredno visoki. Gibljejo se okoli 88 % od skupnih stroškov. Torej bi bilo treba prav temu poslovanju posvetiti največ pozornosti v času poostre-nega gospodarjenja. Pomemben delež v skupni postavki materialnih stroškov so stroški notranjega transporta. Ti po nekaterih podatkih znašajo 24 % od skupnega stroška plač. V naših razmerah to znese približno 60 milijonov din. Vsi ti podatki so približni, ker ti stroški niso dejansko zajeti. Taki vsoti ne posvečamo skoraj nič pozornosti. Vzrok je prav gotovo v tem, ker ne vemo, koliko nas stane notranji transport. Stroški omenjene dejavnosti so skriti v LC izdelkov in v OD proizvodnih delavcev.

Začrtali smo program stabilizacijskih ukrepov na področju poslovanja DO, zopet pa je izpuščeno racionalnejše delovanje notranjega transporta.

Tej naši neinformiranosti in nezainteresiranosti pa botruje sedanje stanje v notranjem transportu. Res je, da smo bili zadnja leta priča velikim investicijskim vlaganjem v nove objekte, modernizacijo proizvodnega parka. Toda za racionalnejše delo ne bi potrebovali veliko finančnih sredstev. Manjka le koordinirano organizacijsko delo z vključki drsnega planiranja in metodami študija dela. Organizacija dela je nasploh področje, ki največ šepa v DO. Ne posveča pa se ji tako pozornost, kot bi se ji morala.

Ob upoštevanju vseh okoliščin in vzrokov je sedanja slika notranjega transporta takale:

— Imamo preveliko število viličarjev (34) glede na potrebe DO.

— Stopnje izkoriščanja so izredno nizke od 7—58 odst.

— Vzrok tem nizkim stopnjam so zelo nizka stopnja učinka, ki je razmerje med težo tovora in nosilnostjo viličarja.

— Fiksni stroški znašajo za viličarja 12 milijonov din na leto.

— Zmogljivosti viličarjev teoretično imamo še za eno Verigo.

— Mnogo je praznih voženj, nekajtonski viličar nam vozi zaboj pijače 500 m daleč.

— Posledica tega so velike vsote stroškov na določeno t/km (110 din konkretni primer).

— Nimamo preventivnega vzdrževanja viličarja.

— Za daljše relacije se ne poslužujemo elektro vozička, ki ima veliko nižjo strojno uro (185,00 proti 320,00 7,5 t viličarja).

— Nagrajevanje delavcev v notranjem transportu je nestimulirano.

— Niti eden se študijsko ne ukvarja s to problematiko.

— Transportne poti so zatrpane brez označb in prometne signalizacije.

— Imamo nekoordinirano delo med obrati, posledica tega je, da se še kar naprej kupujejo viličarji.

— Ne planiramo transportnih nalog.

— Nimamo organizacijskega predpisa za delo z viličarji.

Za racionalizacijo oz. izboljšanje stanja v notranjem transportu bi bilo potrebno naslednje. Vnesti moramo program ukrepov v stabilizacijski program.

— Koordinirati delo oz. centralizirati poslovanje z viličarji.

— Zmanjšati njihovo število.

— Za daljše relacije vpeljati cenejše prevozno sredstvo.

— Izdelati plan preventivnega vzdrževanja.

— Planirati in oblikovati transportne naloge.

— Postaviti službo notranjega transporta z zajetjem kadra, ki je sedaj pod tozdi in DSSS ter vzdrževanjem.

— Določiti enote za prihodke in odhodke.

— Normirati delo s transportnimi nalogami.

— Označiti in signalizirati transportne poti in prometnice.

— Planirati delo.

— V službo notranjega transporta podrediti tudi oseba na vozila in vpeljati rent a car Veriga.

— Služba notranjega transporta s prevoznimi nalogami bremeni stroškovno mesto, iz katerega je naročnik prevoza.

Darko Hanžič

Rudnik na Begunjščici

Tradicija rudarstva na Gorenjskem sega tja v obdobje okoli leta 800 pred našim štetjem. Prvotni prebivalci Iliri so že znali taliti bobovec, ki so ga našli po kotanjah na Jelovici, v Bohinju in v podnožju Triglava. Stari Rimljani so za seboj že zapustili vidna znamenja svojega rudarskega in železarskega udejstvovanja. Najznačilnejše najdišče iz tega obdobja je Ajdovski gradec v Bohinju.

V zgodnjem srednjem veku po naselitvi Slovencev na območje Gorenjske se je tradicija rudarstva in železarstva nadaljevala.

Vedno večje potrebe po železu so narekivale razširitev talilništva. Nastalo je fužinarstvo. S preselitvijo specialistov iz Italije in Nemčije se je fužinarstvo lociralo na naslednjih področjih: Kropa, Kamna gorica, Kolnica, Bohinj, Radovna, Javornik, Sava in Mojstrana.

Posebno možne so bile fužine v gornjesavski dolini in v Bohinju. Fužine z Javornika in Save so imele najboljšo oskrbo z rudo, saj so ju zalagali izredno izdatni rudniki na Savskih jamah, Lepenjah, Bevščici ter v Begunjščici.

Za razvoj rudnika manganove rude na Begunjščici je bila izrednega pomena iznajdba Lamberta Pantza, upravitelja Zoisovih železarn in tehničnega direktorja KID (Kranjske industrijske družbe). Pantz je v letih od 1847—1849 s poizkusi v javorniški železarni izdelal feromangan. S tem se je gorenjsko železarstvo uvrstilo v vrh svetovnega železarstva in je bil kranjski feromangan desetletja važen izvozni artikel, saj so pretežni del proizvodnje izvozili. KID je pri nadaljnjih preizkusih dosegla najvišjo stopnjo — 54 odst. mangana v izdelkih.

V zvezi s Pantzovim odkritjem je pridobivanje manganove rude na Begunjščici v petih letih strmo poskočilo. Leta 1870 so v jamah na Begunjščici izkopal 221 ton rude, po petih letih pa je izkop znašal že 4.256 ton manganove rude. Porast izkopa je narekoval učinkovito rešitev transporta z gore. Rešitev je bila zopet Pantzova — žičnica. Z izgradnjo le-te je postal prevoz rude neodvisen od vremenskih nepravilnosti in stanja potov, ki so bila po neurjih in v zimskem času večkrat hudo poškodovana.

Na obratu žičnice je bilo zaposlenih pet mož posadke, in sicer v zgornji strojnici en zavirač in dva pomočnika, ki sta polnila zaboje z rudo, jih nato po viseči tirnici zavlekla do žičnice in tam pritrdila nanje vlečno vrv. Spodaj pa sta bila v strojnici po en zavirač in pomočnik, ki je odklopil vlečno vrv od prihajajočih vozičkov ter jo preklapljal na prazen voziček, ki se je vračal v rudnik.

Žičnica je bila dolga 1031 m in z višinsko razliko 410 m.

Rudnik na Begunjščici je imel skupno 1987 m rovoev ter dodatno 963 m rovoev v prostosledu. Razdeljen je bil v pet rovoev, najdaljši Florjanov rov je meril 914 m, zgornji Florjanov rov z vzhodnim podaljškom 175 metrov, izvozni rov je bil dolg

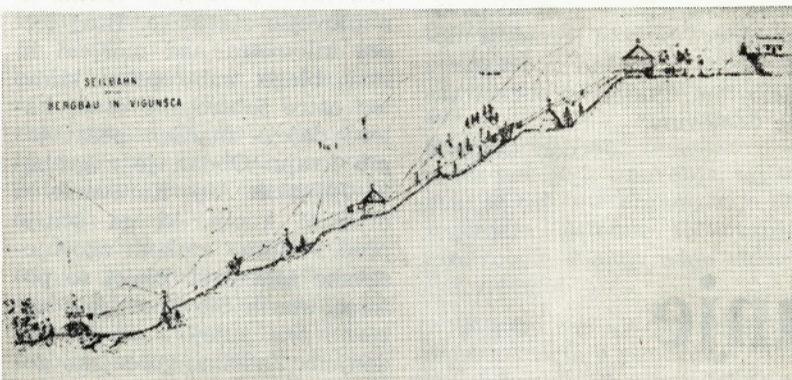
145 m, Ferdinandov 179, Mavricijev 88 m, enajst nadkopov pa še nadaljnjih 486 m. Rovi so bili 2,2 m visoki in 1,25 m široki. Rudo so iz jame vozili na vozičkih. Poln jamski voziček je tehtal 200 kg. Manganova ruda iz Begunjščice je vsebovala 45,3 odst. manganovega oksida. Po izračunih Luschina, ki je za KID izdelal študijo o gospodarstvi, so bile končne zaloge manganove rude v Begunjščici ocenjene na 26.291 ton.

Sam rudnik na Begunjščici je v letih svojega največjega razvoja zaposloval 54 rudarjev in 9 pomožnih delavcev. Rudarji so zaslužili po 8-urnem delu 64 do 66 krajcarjev, nekateri rudarji so delali poldrugo dnino

in zaslužili 96 do 99 krajcarjev. Od vsakega zasluženega goldinarja so vlagali v bratsko skladišnico: poročeni 5 krajcarjev, samci pa 4 krajcarje.

Rudarji so morali od svojega zaslužka plačevati delovni material, torej smodnik, vžigalne vrvice, vžigalne kapice in repično olje za razsvetljavo. To so bile hude obremenitve, ki so zaslužek rudarjev zmanjšale v občutni meri.

Knapi so ostajali na gori ves teden ter so prenočevali v rudarskih domovih, kjer jim je podjetje nudilo brezplačno oskrbovalno posteljo in odeje. Predujma rudarji niso prejimali, pač pa so lahko dobili nakazila na kašto za oskrbo z živili.

Shematski prikaz žičnice

Priprave na občne zборе osnovnih organizacij sindikata

Pred sindikalne organizacije je postavljena naloga, ki jo kot organizacija morajo speljati. Zato smo s pripravami na občne zборе pričeli že v decembru, oziroma že v oktobru, ko smo evidentirali nove možne člane izvršnih odborov osnovnih organizacij sindikata.

Poleg tega je treba pripraviti programe dela za naslednje mandatno obdobje in pregledati naše delo za nazaj. Ali smo uresničili tisto, za kar smo se domenili in zapisali v naše programe? Pogledati moramo, ali so naši predstavniki, člani izvršnih odborov upravičili naše zaupanje. Koliko smo jim mi vsi pri tem pomagali, ali smo jih samo »zafkravali«.

Za pripravo občnih zborov smo sindikalni aktivisti dobili posebne priročnike, s katerimi si lahko pri tem delu pomagamo. Predvsem je pomembno, da upoštevamo vse tiste predloge in napotila, ki so za naše osnovne organizacije sprejemljivi. Če bi upoštevali vse, bi predsednikovo poročilo moralo obsegati deset strani.

Za naše občne zборе je pomembno to, da obsegajo pregled opravljenega ali neopravljenega dela. Na osnovi izkušenj in zadanih nalog pa moramo pripraviti program in izpeljati volitve.

K temu delu moramo pristopiti resno, da se naša prizadevanja ne osredotočijo samo na iskanje prostora, kje bo občni

zbor, kakšna bo večerja in kateri ansambel nam bo igral.

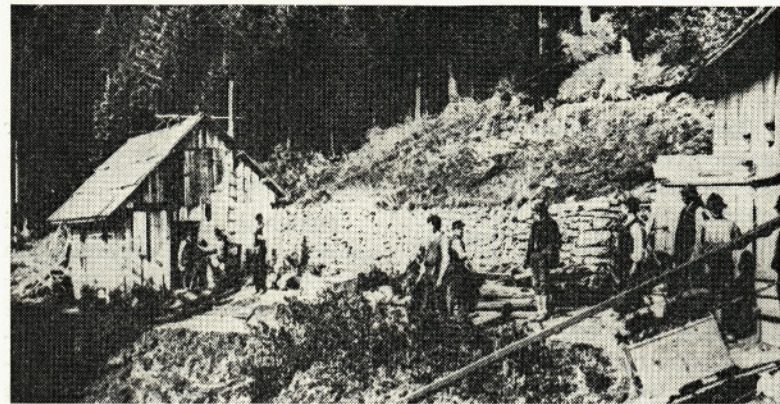
Veliko se moramo pomeniti, če bomo hoteli, da sindikalni organizaciji ne bodo podani očitki, da nič ne stori, da ni več delavska organizacija in podobno. Čeprav so to očitki posameznikov, pa se vse prevečkrat zgodi, da smo kot delavska organizacija resnično ob strani, da smo prepozni ali pa nočemo stvari jemati takšne, kot so.

Sedaj se pogovarjamo o socialni politiki. Februarja bo tretja konferenca o tej problematiki. Po drugi strani nas pestijo gospodarske težave, težave z zagotavljanjem surovin, reprodukcijskega materiala in podobno. Mnogi delavci ostajajo zato doma — na prisilnem dopustu. Pri reševanju teh problemov bodo sindikalne organizacije morale sodelovati. Iskati bomo morali rešitve, tako za boljše gospodarjenje, kakor tudi za pravilno mero socialne politike.

Skraini čas je, da spoznamo, da bomo te probleme rešili samo z boljšim delom vseh nas, kajti dobro gospodarjenje je pogoj za uspešno reševanje socialne politike.

O vseh teh problemih se bomo morali pogovoriti na občnem zboru. Če bomo pošteno priznali naše napake, upoštevali naše dobre rešitve in na koncu izvolili še izvršni odbor in predsednika, ki mu zaupamo, bomo naredili veliko.

B. T.

Rudnik manganove rude na Begunjščici z žičnico

V zadnjih letih prejšnjega stoletja je zaradi silne konkurence in visokih stroškov izkopa gorenjsko rudarstvo izgubilo bitko. Rudniki v Karavankah so se počasi zapirali, čeprav rudna bogastva, ki ga skrivajo visoka pobočja Golice, Belščice, Stola in Begunjščice, še niso izčrpana. Eksploatacija se je nadaljevala le v Savskih jamah in Begunjščici, vendar perspektive niso bile jasne. Že sam padec delovne sile v rudnikih na Gorenjskem od leta 1894, ko je kopal rudo 175 rudarjev do leta 1899, ko je ostalo v rudnikih

samo še 41 rudarjev, nam kaže silovit padec rudarstva. Leto 1906 poleni konec rudarjenja v Savskih jamah, kjer je ostal le še en rudar, da je skrbel za red ob opuščeni in zaprtih rovih. Rudnik na Begunjščici životari le še osem let dalj in ga zapro leta 1914.

Čeprav je rudarstvo na Gorenjskem tako zamrlo, je za njim ostalo železarstvo in predelava jekla, ki ga brez tisočletne tradicije in skupne poti rudarjev in fužinarjev ne bi bilo.

Marjan Jaušever

Ob novem letu

Letos je bila bogata bera:
proletarcu vzeta vera
v lepša in srečnejša jutra,
brez kofeta in brez putra.
Stabilizacija — ta grda teta,
življenje tako nam obeta,
da z manj na manj in z manj na nič
nas kmalu stisnil bo hudič.
Reagan, papež in Sadat
so doživeli atentat,
Trobcu našem pa za blagodat
so prisodili — celibat.
Uvoz nam stopil je na prste,
uvažamo lahko še krste,
kot da nesreč Slovincem ni dovolj,
dodal nam Kostić nov je glavobol.
Za dvesto goldinarjev brez golda,
prešvercaš tisto, kar ti Bog da,
a tisto, kar da Bog,
vrag požene v kozji rog.
Na eni strani milijarder,
na drugi pa naš penzijoner —
povprečen standard — kaže vse,
zato nam torej dobro gre.
Smo previharili viharje,
preklinjajoč mesarje,
štacunarje in peke,
zaradi finančne oseke.
Letos smo bili na morju,
drugo leto uživajte v lavorju,
ker bo grdo hudo in predrago,
tako zelo, da nikoli tako.
Milo rečeno, svinjarijo nobeno
nismo klicali za vsako ceno.
Kar skuhamo zgoraj, pogoltamo spodaj,
Bog naj jih vzame in hudič nam pomagaj.
Dragi občan, saj si že znan,
da si voljan plačevati tjavdan.
Zato je tako in še huje bo,
če ne boš stisnil denarca v roko.
Z novo naložbo berač bo ob kruh,
konec bo samoupravnih potuh,
shodil bo kripelj in delal lenuh,
pa vsakdo skrbel bo za svoj lasten trebuh.
Zivljenjski sok je takšen,
ker ga redči liter kakšen,
da delo, muke in težave
načno ne živcev ne prebave.
V novem letu polno vrečo,
z eno samo grozno srečo
vam želi en optimist,
flegma tip in antikrist,
član sindikata in folirant,
vedno vaš vdani — Francišek Bregant.

Ob dnevu JLA

Letos praznujemo 40-letnico ustanovitve jugoslovanske ljudske armade. Zato mora biti praznovanje ob tako pomembnem jubileju še bolj svečano in delovno.

Drugič bomo proslavljali dan JLA brez tov. Tita, prvega vojaka našega partizanskega boja, ustvarjalca koncepcije splošne ljudske obrambe, trikratnega narodnega heroja in vrhovnega komandanta JLA.

Kot vojskovodja se je Tito ob začetku vojne znašel pred velikimi problemi, Jugoslavija je bila okupirana. Tito je pozval narode Jugoslavije na oborožen boj.

Partizanski odredi, ki so bili v začetnem obdobju vojne najprimernejši in edina možna oblika vojaške organizacije, so imeli namreč tudi določene slabe strani, ko je šlo za vodenje vojne v novih razmerah.

Po besedah tovariša Tita so bili le-ti bolj teritorialne enote, ki so v glavnem branile svoje ožje območje, svoje vasi in svoje domove, torej enote lokalnega značaja, zato pa nesposobne za večje manevre, za odhod s svojega ozemlja in za boj na drugih koncih dežele.

Tito je razmišljal o tem, da bi se lotili formiranja enot, ki bi imele regularno obliko, pa čeprav ob majhnem številu ljudi.

Kot operativna enota z nalogami strateškega značaja — kar se je kasneje izkazalo kot edino pravilna odločitev — je bila ustanovljena Prva proletarska brigada kot jedro nadaljnjega ustvarjanja redne armade. Prva proletarska brigada je bila ustanovljena 21. decembra 1941 v bosanskem mestecu Rudo. Tistega dne je štela 1.200 borcev in je bila prva partizanska velika močna enota, sposobna za velike akcije in premike. Dotedanji partizanski odredi so s tem začeli preraščati v začetke moderne vojske. Naslednjega dne, 22. decembra, je Prva proletarska brigada izvedla že svojo prvo akcijo, zato ta dan zdaj praznujemo kot največji vojaški praznik — dan JLA.

Tudi v Sloveniji se je narodnoosvobodilni boj hitro širil. Tako so 5. aprila 1942 v taboru na Kremenjku prebrali ukaz o oblikovanju Prve partizanske brigade na Slovenskem, ki je imela tri bataljone. Komandant je postal Franc Rozman — Stane, politični komisar Dušan Kveder — Tomaž in namestnik komandanta Peter Stante — Skala. Štela je nekaj več kot 300 borcev in je bila tretja brigada v Jugoslaviji, ustanovljena za 1. in 2. proletarsko brigado.

Dad JLA ni več le praznik operativne vojske — naše JLA, temveč praznik vseh oboroženih sil, vseh nas udeležencev v splošni ljudski obrambi, kot so teritorialne enote, civilne zaščite, pa tudi vseh drugih množičnih organizacij, ki s svojim delom skrbijo, da se med ljudmi krepí obrambni duh in ljubezen do domovine.

Naše oborožene sile so sestavni del ljudstva. Vselej so

mu pripravljene pomagati, kar so dokazale ob vseh večjih naravnih nesrečah.

Osrednje mesto v zasnovi splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite ima človek kot osnovni dejavnik oboroženega boja. December je mesec, ko pregledujemo in seštevamo naše uspehe ter iščemo nove in boljše poti za prihodnje leto. V tem smislu morajo delati tudi rezervni vojaški starešine.

Razmere, v katerih oblikujemo letni načrt, so zahtevne in terjajo doslednost vseh družbenopolitičnih, družbenih in gospodarskih dejavnikov pri nadaljnji krepitvi naše samoupravne socialistične ureditve, negovanju bratstva in enotnosti ter izvajanju stabilizacije gospodarstva. Pripravljeni moramo biti za oborožen boj kot osnovno obliko odpora proti vsem sovražnikom; usposab-

Peto srečanje pevskih zborov

V prejšnji številki našega glasila Veriga smo zapisali, da bomo letošnje leto delavci naše delovne organizacije prvič prireditelji revije pevskih zborov.

No, sedaj je ta manifestacija kulture za nami in lahko smo zadovoljni, saj je prirediteljev uspela.

Na koordinacijskem odboru sindikata SOZD je naša sindikalna organizacija dobila nalogo, da pripravi to srečanje. Za to in seveda še za ostale prireditve zbiramo sredstva v skupni blagajni SOZD.

V Verigi smo se dogovorili, da sta organizatorja komisija za kulturo pri konferenci sindikata in KPD Veriga. Kasneje se je v priprave vključila še mladina Verige.

Za nepoznavalce, še posebno za tiste, ki jim kultura ni ravno pri srcu, organizacija takšne prireditve ne pomeni ne vem kakšnih naporov. Povedati pa moram, da smo se pošteno namučili, da je prirediteljev izgledala takšna, kakršno smo si želeli mi in tudi pevci, ki so nastopili. Seveda pa je prirediteljev vsebovala tudi »kikse«.

Vse udeležence smo pričakali pred našo delovno organizacijo, jim zaželeli dobrodošlico in jih pogostili s piščančjo obarbo in ajdovimi žganci. Po tem okrepčilu so se skupaj z vodiči odpeljali na ogled Čebelarskega muzeja in Šivčeve hiše v Radovljici.

Dan ni bil primeren za sprehode, tako da so bili z ogledom obeh zgodovinskih znamenitosti zadovoljni.

Ob 17. uri so se pevci zbrali v osnovni šoli v Radovljici, ki nam je odstopila zatočišče za to srečanje. Da ne bi izpadli preveč Gorenjci, pa tudi denar ni bil samo naš, smo vse

ljanje pa je naravnano tudi tako, da bodo organizacije in člani ZRVS sposobni prevzemati naloge, ki jih imajo s področja SLO, varnosti in DSZ v organizacijah združenega dela, krajevnih skupnostih in drugih družbenopolitičnih organizacijah. Naloge so zahtevne in obsežne, toda za našo organizacijo izvedljive.

K zaključku letnega dela spadajo tudi proslave ob dnevu JLA, ki jih organizirajo občinska konferenca ZRVS, krajevne organizacije ZRVS, aktivni ZRVS v delovnih organizacijah in osnovnih šolah.

Letošnja svečana akademija v čast dneva JLA bo v festivalni dvorani na Bledu, dne 21. decembra 1981, kamor vljudno vabimo vse, ki jim je draga naša svoboda.

Zelimo, da bi bilo praznovanje čimbolj množično, posvečeno tradicijam narodnoosvobodilnega boja in izgradnji moderne JLA, trdno povezane z delovnimi ljudmi in občani naše domovine.

Jordan Blažević

pogostili z aperitivi. To je nekaterim še bolj ugajalo kot ajdovi žganci.

Nato smo se do 18. ure vsi uglasili, pevci in pevke v razredih, mi pa v avli in tako pripravili vse potrebno za pričetek.

Najbolj nas je skrbelo, ali bo obisk poslušalcev zadovoljiv. Avla osnovne šole pa je bila nabito polna, tako da so pevci spremljali prirediteljev stoji.

Prisotni so bili tudi novinarji, ki so spremljali to srečanje. Bolj objektivno oceno srečanja lahko preberete na zadnji strani DE. Z novinarji smo imeli tudi težave, saj so nam v uredništvu našega najboljši branega časopisa Delo odgovorili, da še Ljubljanci ne pridejo vsi na vrsto, kaj šele mi.

Pevci so se odrezali tako dobro, da je napovedovalka upravičeno izjavila, da je bil to slovenski pevski tabor v malem. Vsak pevski zbor je bil nagrajen s šopkom nageljnove in z aplavzom. To je bilo pevcem najbolj všeč. Še posebno pozornost pa smo posvetili Slovincem iz Železne Kaple.

Vse nastopajoče smo povabili na večerjo, ki so jo pripravile kuharice v osnovni šoli. Prostor za družabni večer je bil majhen, tako da smo bili »nabiti kot šibice«. To ni pokvarilo razpoloženja, saj se je pesem razlegala pozno v noč.

Članek sem napisal malo bolj v pohvalni obliki. Pa ne samo zaradi prireditve same. Predvsem želim dati spodbudo vsem, tako v delovni organizaciji, osnovni šoli in drugim, ki so to revijo pomagali pripraviti, da bodo v bodoče še z večjim veseljem sodelovali.

B. T.

Prečudoviti Bled, tebi hvalo poje celi svet

Pravijo, da je bog šest dni ustvarjal zemljo, sedmi dan je bil prost in ker mu je od sobote ostalo še nekaj materiala, je osmi dan z udarniško vneto ustvaril še blejski kot. Njegove lepote je občudoval star Slovan, se jim čudil Turek, osvajal Napoleon, opisoval pisatelj, opeval pesnik, prodajal kapitalist, dozidaval delavec, sadove tega pa okuša zahodnoevropski turist.

Pa pogledimo nekaj splošnih podatkov o Bledu, vzeti iz najnovejše statistike. Bled leži pol kilometra nad morjem in ima blago subtropsko klimo ter ostre subtropske cene, katere dajejo značilen pečat temu kraju. Obdan je z grebeni Julijskih Alp, Karavank in drugimi kuclji, ki ga ščitijo pred »čistim« zrakom zgornjesavske železarne. Blejci so potomci starih Slovanov, kar nazorno prikazujejo s svojim vedenjem. Značilno gorenjsko gostoljubnost izkazujejo na tradicionalni način z besedami domače dobrodošlice: »Bitte schen?« Parolo — Vse za turistem — so uresničili stoddotno, toda pri tem so pozabili na turista. Vendar pa v zadnjem času delajo tudi na tem področju. Pred kratkim so uvedli tako imenovano blejsko natego, s katero uspešno nategujejo goste pa tudi Blejce.

Svoj dopust sem preživel na Bledu, ker je morje za moje finančno zdravje preveč slano, zato bi vam kraj rad podrobneje opisal.

V lepem poletnem jutru smo se z avtobusom podjetja Zgubotours, malce v transu, toda čili in zdravi, pripeljali na Bled. Vodič, Joško Praznoglav, nam je prijazno razlagal: »Tukaj se Bled začne, tukaj na levi strani boste opazili upravno zgradbo tovarne LIP, v kateri je zaposlenih veliko delavcev, dela pa jih bolj malo. Zgradba se ponaša s ceneno bakreno streho, ki je zgradbi v ponos. Na desni so znane Vezenine. Tukaj delajo čudovite čipke, zato so tudi njihovi osebni dohodki in delavci vsakega petnajstega v čipkah. Levo od bencinske črpalke so na nerodovitem zemljišču zgradili lepe stolpnice v alpskem stilu, da pa jih močan veter, ki piha od

Ljubljane do občine ne bi porušil, so jih privezali z močnimi verigami. Poleg številnih domov kulture, v katerih se lahko kulturno osveščeni prebivalci in turisti pivsko izobrazijo, obstaja tudi večnamenska dvorana, dan in noč zaprta za vse prireditve.« Joško Praznoglav nam je še naprej nihal podatke: »Po tej poti se pride v Bohinj, toda mi se tukaj usmerimo na desno. Znano je, da so se že Turki obrnili malo dlje od tod, točno na Obrnahn, zato rajši pojdemo v tej smeri.

»Vidim, da ste že močno utrujeni, zato predlagam, da se ustavimo na terasi hotela, poznane po celi Evropi, Molzi gost.« Usedli smo se na teraso in čakali. Natakak je takoj pritekkel ter nas vprašal: »Was wünschen sie?« Naročili smo si, kar si je pač kdo želel, plačali pa smo, kar si je natakak želel. Nekaterim je celo letnico 1981 zaračunal poleg. Toda kaj zato, glavno je, da smo bili zopet spočiti za sprejemanje novih informacij, ki smo jih dobili od našega vodiča: »Dragi gosti, temperatura zraka znaša 28 stop. C, vendar zaradi nizkih cen, ki tukaj vladajo, ni čutiti mraza. V tem delu boste opazili značilno arhitekturo propadajočih, oprostite, cvetočih hiš v značilnem delavskem stilu. Kmalu boste opazili velik poudarek na krčmah, grajenih izključno za naše turiste, željnih pristnih domačih specialitet, kot so čevapčiči, ražnjici, itd. Poleg žvelike cerkve je tudi velika kino dvorana, v kateri je nekoč gostoval John Wayne s svojim konjem.

Pot nas nadalje vodi proti Pokljuki. Tukaj so si delavci z nizkimi osebnimi dohodki zgradili svoje vikende. Te majhne počitniške hišice, posejane po poključkih planinah, dajejo vtis, kot v pravljicni domišljiji.

Po pravici povedano, mislim, da sem storil pametno, ko sem si ogledal ta prečudoviti del naše domovine. Zato vam priporočam, če drugo leto ne boste mogli v dopustniških dneh na naše sinje slano morje, da svoj dopust izkoristite pri agenciji Zgubotours.

Edi

ZAHVALA

Ob izgubi mojega moža in očeta Franca Humerca se zahvaljujemo DO Veriga za izrečeno sožalje in podarjene vence. Posebna zahvala tudi gasilcem in godbi ter vsem, ki ste ga spremili na zadnji poti.

Žalujoča žena in sinova

VERIGA je glasilo delovne organizacije Slovenske železarne — Veriga n. sol. o., Lesce. Izhaja enkrat mesečno. Ureja uredniški odbor: Kozamernik Marjana, dipl. oec., Arh Zdenka, Vidic Božena, Vovk Franci in Torkar Mitja, Odgovorni urednik Torkar Mitja. Glasilo je po 7. točki 36. člena Zakona o obdavčenju proizvodov in storitev v prometu (Ur. list SFRJ, št. 33/72) in mnenja sekretariata za informiranje SRS Prosto plačila prometnega davka. — Tiska: Tiskarna Ljubljana

Šport

Kegljači zaključili sezono

Leto je za nami in s tem tudi vsa športna rekreativna tekmovanja. Občinska sindikalna prvenstva so kot že vrsto let nazaj, tudi tokrat zaključili kegljači. To je najbolj množično športno rekreativno tekmovanje v občini. Tekmovanje je trajalo praktično ves november, vsak dan v popoldanskih in večernih urah, ob sobotah pa po ves dan. Na dvosteznem kegljišču v domu upokojencev v Radovljici je bilo tako vsak dan precej živahno. Pogosto ni manjkalo tudi številnih gledalcev.

Kegljači Verige so tokrat nastopili že v začetku tekmovanja. V preteklih letih so favoriti, kot so Elan, Veriga, združenje obrtnikov Radovljica in drugi zaradi zanimivosti tekmovanja nastopili na koncu. Kegljische je bilo za naše rezervirano od sobote, 7. 11., do srede, 11. 11. Nastop v začetku tekmovanja pa ima tudi svojo prednost. Tekmovalci, posebno tisti, ki računajo na visoke uvrstitve, nastopijo neobremenjeni z rezultati nasprotnikov.

Kot ekipa so kegljači odlično opravili nalogo. Imeli smo vrsto rezultatov nad 200 podrtih kegljev, tako da smo med moškimi s precejšnjo prednostjo 34 podrtih kegljev osvojili prvo mesto. Tudi v ženski konkurenci naše predstavnice niso igrale podrejene vloge. Medtem ko so se lani zgubile v povprečju, so letos dosegle nekaj dobrih rezultatov in ekipno za Elanom in Iskro iz Otoč osvojile tretje mesto.

Med posamezniki je absolutno najboljši rezultat od naših dosegel Franc Gros, ki je nastopil v konkurenci do 40 let in ki je z 217 podrtimi keglji za zmagovalcem zaostal le za 6 kegljev. Odlična sta bila tokrat tudi Miha Vidic in Zdravko Kelič, ki sta med moškimi nad 40 let zasedla drugo oziroma četrto mesto. Tudi med ženskami smo najboljši predstavnice imeli v kategoriji nad 40 let. Romana Gatej in Dora Tonejc sta z rezultatom 174 podrtih kegljev zasedli tretje oziroma četrto mesto.

Tem rezultatom posameznikov je seveda sledila tudi dobra skupna uvrstitve. Upoštevajoč vse nastopajoče smo prepričljivo pred Iskro iz Otoč in Elanom zasedli prvo mesto. Tako smo z rezultatom 265 osvojenih točk samo še potrdili končni vrstni red občinskih sindikalnih prvenstev, kjer smo prav tako zasedli prvo mesto.

Ekipni rezultati:

- Ženske:
1. Elan 756 podrtih kegljev
  2. Iskra Otoče 729
  3. Veriga 698
  4. LIP Bled 643
  5. Iskra Lipnica 641
- itd.

Moški:

1. Veriga 1.258 podrtih kegljev
  2. Iskra Otoče 1.224
  3. LIP Bled 1.221
  4. Obrtniki 1.219
  5. Žito Lesce 1.214
  6. Elan 1.212
- itd.

Skupno:

1. Veriga 265 točk
  2. Iskra Otoče 227
  3. Elan 194
  4. LIP Bled 174
  5. Društvo upokojencev 87
  6. Žito Lesce 84
  7. Iskra Lipnica 60
  8. Merkur Radovljica 52
  9. Plamen Kropa 41
  10. Osnovna šola Radovljica 39
- Franci Vovk

Športniki-rekreativci zaključili tekmovanja

Sezona občinskih sindikalnih prvenstev je končana. V štirinajstih športnih disciplinah, kolikor jih je bilo na sporedu v letu 1981, je sodelovalo 3.043 članov oziroma članic več kot stotih delovnih kolektivov občine Radovljica. Na vseh tekmovanjih je seveda sodelovala, ponavadi z najštevilnejšo ekipo, tudi Veriga. O prav vseh tekmovanjih smo vsaj na kratko sproti pisali v našem glasilu, zato rezultatov v posameznih športnih panogah ne bi kazalo ponavljati. Zato na kratko pogledimo le, kako je potekalo tekmovanje za najboljši športni kolektiv.

V začetku po zimskih disciplinah je seveda premočno povedel Elan. V letnih panogah se je ekipa Verige Elanu stalno približevala, tako da je bil rezultat skoraj izenačen. No, tehtnico so prevesili na našo stran balinarji. Še bolj pa so naše vodstvo utrdili igralci namiznega tenisa. Kegljanje, ki je že dalj časa naša disciplina, je pravzaprav samo še odločilo ali bo razlika med Elanom in Verigo večja ali manjša kot lani.

V borbi za tretje mesto so bili ves čas Iskra iz Otoč, Iskra iz Lipnice in Lip z Bleda. Na koncu je z minimalno prednostjo 26 točk bila tretja Iskra iz Otoč. LIP in Iskra Lipnica sta

se morali zadovoljiti s četrtem oziroma petim mestom.

Kako pa naprej? Komisija za športno rekreacijo pri OZS Radovljica se je odločila, da bo v letu 1982 razpisala občinska sindikalna prvenstva le v devetih športnih disciplinah. Zaradi premajhne udeležbe in zato prevelikih stroškov na tekmovalca naj bi prihodnje leto odpadla občinska sindikalna prvenstva v balinanju, košarki, kolesarjenju, šahu, krosu in orientacijskem pohodu. To so športi, za katere na sindikalnih tekmovanjih ni bilo večjega zanimanja. Če ne bi bilo ekip Verige in Elana, bi bila v večini teh športno rekreativnih panogah izvedba tekmovanj sploh vprašljiva.

Sprememba se obeta tudi pri točkovanju za najboljši športni kolektiv. Vse delovne organizacije bodo razdeljene v tri skupine: do 100 zaposlenih (približno 65 delovnih organizacij), od 100 do 400 (približno 19 delovnih organizacij) in nad 400 (8 delovnih organizacij). S tem bi radi vsaj nekoliko izenačili pogoje tekmovanja, saj se manjše delovne organizacije ob sedanjem sistemu točkovanja niso mogle enakovredno vključiti v tekmovanja.

Končni vrstni red po štirinajstih športnih panogah v tekmovanju za najboljši kolektiv v občini pa je naslednji:

1. Veriga 1.684 točk
  2. Elan 1.486
  3. Iskra Otoče 892
  4. LIP Bled 866
  5. Iskra Lipnica 692
  6. Obrtno združenje 422
  7. Vezene Bled 327
  8. Plamen 317
  9. Občina Radovljica 246
  10. GG Bled 242
  11. PTT Radovljica 222
- itd.

Naša obramba

Zveza rezervnih vojaških starešin Radovljica opredeljuje kot nalogo tudi razširjanje obrambnega tiska med delovne ljudi in občane. S tem se naša organizacija vključuje v prizadevanje za podružbljanje splošnega ljudskega odpora. Varnosti za družbene samozadržite ter uvajanje novih oblik pri vzgoji prebivalstva.

Razvijanje varnostne in samozadržne kulture prebivalstva nedvomno sodi med najpomembnejše naloge, ki si jih je ZRVS zastavila na področju krepitve splošne ljudske obrambe in družbene samozadržite. Pri tem delu je vloga revije Naša obramba, katere ustanoviteljica je ZRVS Slovenije skupno z Republiškim sekretariatom za ljudsko obrambo ne nadomestljiva predvsem zaradi prilagojenosti njene vsebine programom za obrambo in samozadržno usposabljanje prebivalstva.

Prav pri razširjanju Naše obrambe med prebivalstvom pa ima naša organizacija največje zasluge. Delež naše obrambe v obrambnem in samozadržnem usposabljanju prebivalstva se bo v prihodnje še

povečal, ker bo v dogovoru z Republiškim sekretariatom za ljudsko obrambo Naša obramba objavila v celoti vse načrtovane teme. Iz programa za leto 1981 je bila prva tema objavljena v oktobrski, druga bo v novembrski, tretja in četrta pa v decembrski številki. Sprejet je bil sklep, naj bo decembrska številka, v kateri bosta temi »Mobilizacija v različnih pogojih« in »Niverzantska dejavnost«, natisnjena v tolikšni nakladi, da bo revija brezplačno razdeljena vsem gospodinjstvom v SRS, ki nanjo še niso naročene.

Krajevne organizacije ZRVS bodo v povezavi s SZDL v krajevnih skupnostih delile revijo tistim družinam, ki revije ne prejema, in te družine poskušale pridobiti za stalne naročnike.

V zavesti, da je pred nami zelo odgovorna naloga, s katero postopno uresničujemo načelo, naj bi Naša obramba našla svoje mesto v vsaki slovenski družini, smo prepričani, da bo akcija uspela in med prebivalstvom naleteli na ugoden sprejem.

Jordan Blažević

Kadrovske vesti

Novosprejeti delavci:

Tehnični sektor:

Peterman Janko, Marjanovič Pavel
Mikolaj Rudi
Avbelj Branko
Zupan Marjan
Pirih Marjan

TOZD Sidrne verige:
TOZD Orodjarna:
TOZD Vijakarna:
TOZD TIO:

Prišli iz JLA:

TOZD Vzdrževanje:

Zupan Zdravko

Prenehali z delom:

Komercialni sektor:
TOZD Sidrne verige:
TOZD Vzdrževanje:

Vuković Strahinja
Koprivnik Slavko
Jelenc Boštjan

Poročili so se:

Logar Boris
Osenčič Sašo

Tozd Vzdrževanje
Tozd Vzdrževanje

Rodili so se:

Pušavec Francu iz tehničnega sektorja sin Franci
Vahtar Jožu iz tehničnega sektorja hči Jana
Sušnik Nadi iz finančnega sektorja sin Peter

kadrovska služba

Nesreče v novembru 1981

V novembru se je ponesrečilo deset delavcev:

Stamenkovski Dušan	TOZD Verigarna
Salihović Naila	TOZD Verigarna
Resman Marija	TOZD Verigarna
Brence Janez	TOZD Orodjarna
Matkov Ivan	TOZD Sidrne verige
Kavčič Ivanka	TOZD Vijakarna
Petrovič Igor	DSSS Komerciala
Čizmič Bajro	DSSS Komerciala
Valant Jože	TOZD Vzdrževanje
Radevič Ivo	TOZD Kovačnica

Bolničarki sta v novembru nudili prvo pomoč 540-krat, in sicer:

urezi in ubodi	20-krat
opekline	2-krat
udarnine, stiskanine	8-krat
odrgnine, razpoke	41-krat
glavoboli, zoboboli	118-krat
tujki v očeh	8-krat
želodčne bolečine	17-krat
prehlad, boleznj grla	31-krat
previjanje poškodb	131-krat
druge intervencije	52-krat
merjenje krvnega pritiska	112-krat

V novembru nismo zabeležili začetnih požarov.

Iz ŠVD

ZAHVALA

Vsi delavci tozda Verigarna, katerim je bil omogočen rekreativski odmor na morju oziroma v toplicah, se iskreno zahvaljujemo izvršnemu odboru konference sindikata DO Veriga. Želja nas vseh je, da s tako akcijo nadaljuje tudi v bodoče.

Anica Ovčak
Nada Muhič
Marija Kopač
Ivanka Benedik
Kati Železnjak

Vinko Kavaš
Anton Novak
Franc Kovač
Štefan Tomšič

Nagradna križanka

	Jek, odmev	Zadnja in 18. črka	Ital. kamion	Ime več naših vasi	Pod	Mast brez m	Platina	Rimska 1 Španija	Kandidat	Nobelij	Sosednji črki	Jed	Mesto v Avstriji
Rimska 4. Nazrajte grobsti												Nas. književnik (Fincl)	
Negibnost								Sraga, pot Desna in				Reka v Čr. gori Oranje	
Vojni odsek		8. črka						Vrsta razcvetja					
Odgovor na kontro		Izkop						Ime črke		Indijanski čoln	Odprtine v steni		
(Ital.) meta, enota tudi pri zobnikih	Chaplin, žena Nekdanja teror. org.												
Ribiška vrvica													Občalo- vanost
Grški pisec													Ženin oče
Tona	Angl. film, igralec Ital. film, igralec												
Tak, etui		Okvara Palmer											
Strast po požiganju Obil. rastl. stebila													
		Vanadij											
2. in 3. vokal		Mesto na Braču Kis											
Preb. na dveru													
Pevec (Vukov)													
Snidenje Trakovi za redove													
Primorski vzklík													

Za nagradno križanko, objavljeno v zadnji številki, so bili izžrebani naslednji reševalci: prva nagrada 170 din Branko Humar, druga 110 din Mimi Vogelnik in Jana Pogačnik, tretja 80 din Mira Panker in Marija Vidic.

Rešitev današnje novoletne križanke nam pošljite do 8. januarja 1982.

Bil sem na proslavi televizije ABC v New Yorku

Naslednji dan je bil ponedeljek in to je bil dan, ki je bil predviden za proslavo. Že zjutraj je bila v hotelu velika gneča, kajti poleg televizijskih delavcev, ki so pripravljali dvorano, je prihajalo v hotel tudi veliko gostov, ki so kasneje prisostvovali na proslavi.

Proslava se je pričela ob šestih zvečer s slavnostnim sprejemom in večerjo. Že na sprejemu sem se seznanil z nekaterimi znanimi športniki, to so: Muhammad Ali, Peggy Fleming in Mario Andretti. Po večerji se je pričela proslava, tako kot vsaka, s številnimi govori, ki pa jih jaz nisem razumel. Bolj jasno mi je postalo, kaj se dogaja, ko so pričeli predstavljati razne zaslužne osebe in nato še vse povabljenе športnike.

Tako so prikazali od vsakega športnika, ki so jih v dvajsetih letih vsako leto izbirali za športnike leta, kratek film iz njegovega življenja in kak njegov športni dosežek. Tako sem spoznal še vrsto športnikov, ki sem jih doslej poznal le iz časopisov in televizije, to

so npr.: Jackie Stewart, Jack Nicklaus (najboljši ali eden najboljših igralcev golfa na svetu), Oj Simpson (eden najboljših igralcev ameriškega nogometa — sedeli smo skupaj pri mizi), Lee Trevino (igralec baseballa), Don Schollander, Eric Heiden, Sugar Ray Leonard, hokejsko moštvo ZDA itd. Prisotnih je bilo še mnogo uglednih ljudi, ki so bili povabljeni iz različnih razlogov. Med temi je bila Ethel Kennedy (verjetno vsem znano ime), pa Susan Anton (filmska igralka), Wilma Rudolf (znana sprinterka), Joe Frazier (sodeluje tudi v napovedi oddaje Wide World of sports), Tracy Caulkins, Arthur Ashe. Vseh seveda ne morem naštevati, čeprav bi jih lahko še precej.

Ob koncu so prikazali tudi moj padec iz Oberstdorfa ter intervju, ki so ga napravili z menoj še dve leti prej. Ko je napovedovalec povedal, da se nahajam jaz med njimi, sem seveda mora vstati. Bil pa sem presenečen nad bučnim in dolgim aplavzom, s katerim sem

bil nagrajen. Približno tak aplavz so poželi le še hokejisti, ki so bili izbrani za športnike leta 1980. Prav za konec je imela svoj nastop še Susan Anton, ples, ki je bil še na programu pa je odpadel, ker se je vse skupaj preveč zavleklo. Kdor je hotel priti na svoj račun, je moral v bar, ki pa je bil nabito poln. Midva z Lilijano sva odšla spat, ker sva imela za naslednji dan še polno načrtov, ura pa je bila že pol treh.

Naslednja dva dneva smo še malo križarili po New Yorku, vmes pa smo na vabilo Douga Willsona eno popoldne preživel pri njem doma, to je kakih petdeset kilometrov izven New Yorka ob reki Hudson. Nato pa je prišel čas za povratek. Skoraj teden dni je minilo kot bi trenil in kar malo žal mi je bilo, da se je vse skupaj tako hitro izteklo. Po drugi strani pa sem že komaj čakal, da se enkrat dobro naspim in za to sem izkoristil že let iz New Yorka do Frankfurta. Takoj po vzletu sem zaspal in spal sem vse do Frankfurta.

Tudi med poletom iz Frankfurta do Brnikov sem malo zadremal in že smo se znašli na domačih tleh. Moram reči, da je bilo vse skupaj malo naporno, vendar pa zelo zelo lepo!

Konec
Vinko Bogataj

Program kina Radovljica

Od 1. 1. DO 3. 2. 1982

BARRACUDA
ameriški barvni pustolovski film
1. 1. ob 18. uri, 3. 1. ob 20. uri

PAR — NEPAR
italijanski barvni pustolovski film
1. 1. ob 20. uri, 3. 1. ob 18. uri

DINAMITAR JONSON
filipinsko-hongkonški barvni karate film
2. 1. ob 18. uri, 5. 1. ob 20. uri

LADJA SMRTI
ameriški barvni film
2. in 4. 1. ob 20. uri

MAČKA IZ VESOLJA
ameriški barvni fantastični film
6. in 7. 1. ob 20. uri

ČLOVEK Z BOGARTOVIM OBRAZOM
ameriški barvni krim.-pustol. film
8., 10. in 12. 1. ob 20. uri

SKRIVNOST INDIJANSKEGA ZLATA
nemški barvni western film
9. 1. ob 18. uri, 11. 1. ob 20. uri

ZMAJ PROTI TIHOTAPCEM MAMIL
hongkonški barv. krim.-karate film
9. 1. ob 20. uri, 10. 1. ob 18. uri

MLADOST NOROST
francoski barvni film
13. 1. ob 20. uri, 16. 1. ob 18. uri

BEGUNKE
zah. nemški barvni erotični film
14. in 18. 1. ob 20. uri, 17. 1. ob 18. uri

INVAZIJA TRETJIH BITIJ
ameriški barvni fantastični film
15. in 19. 1. ob 20. uri

ZLATI FANTJE IN SLADKO DEKLE
zah. nemška seksi komedija
16. in 20. 1. ob 20. uri

MORILCI NA MOTORJIH
italijanski barvni pustol. film
17. in 21. 1. ob 20. uri

SHOW STRAHU IN GROZE
ameriški barvni film groze
22. in 24. 1. ob 20. uri

ČLOVEK PAJK PROTI ZMAJEM
francoski barvni pustol. film
23. 1. ob 18. uri, 26. 1. ob 20. uri

LOVEC NA MORSKE PSE
italijanski barvni pustolov. film
23. 1. ob 20. uri, 24. 1. ob 18. uri

SAMO ENKRAT SE LJUBI
jugoslovanski barvni film
25. in 27. 1. ob 20. uri

DVA SUPER BANDITA
ameriška barvna western kom.
28. 1. ob 20. uri, 30. 1. ob 18. uri

DOBRODOŠLI MISTER CHANCE
ameriška barvna komedija
29. 1. in 1. 2. ob 20. uri

VROČE POSTELJE
italijanski barvni zabavni film
30. 1. in 3. 2. ob 20. uri, 31. 1. ob 18. uri

JENKI
ameriški barvni film
31. 1. in 2. 2. ob 20. uri

